

Llais

Y FRO

Rhifyn 13
Hydref 2006

PAPUR CYMUNEDOL
CYNGOR BRO MORGANNWG

CYNNWYS

Atodiad Addysg i Oedolion- Tud 9-12

Dyfodol Gwell - Tud 3

Ysbrydoliaeth - Tud 4

Ysgol yn cynnal Diwrnod Ailgytchu -
Tud 6

Mân newyddion

CAFODD rhyw 1,700 o ddisgyblion cynradd o bob rhan o'r Fro gyfle i ddilyn sesiynau hyfforddi achub bywyd yn ddiweddar fel rhan o gynllun blynyddol sy'n cael ei gefnogi gan Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol y Fro.

Bydd cynllun cenedlaethol 'Crucial Crew' yn cyflwyno ei neges ddiogelwch i ddisgyblion 10 ac 11 oed drwy drefnu 10 gwahanol weithdy mewn adeilad pwrpasol.

Cyflwynwyd y gweithdai rhyngweithiol hyn yw: Heddlu a Gwasanaeth Tân De Cymru; adrannau Safonau Masnachu, Glanhau a Rheoli Gwastraff, Diogelwch Pen Ffordd ac Iechyd a Diogelwch (safleoedd adeiladu) y Cyngor; Western Power Distribution; y Groes Goch; Inroads (sy'n rhybuddio'n erbyn camddefnyddio sylweddau) a Network Rail.

Erbyn hyn, mae'r Cyngor wedi ehangu cynllun arbennig sy'n rhoi cyfle heb ei ail i drigolion ac ymwelwyr 'wneud eu marc' ar Lanfa Penarth.

O dan y cynllun, caiff aelodau o'r cyhoedd brynu placiau pres cerfiedig i'w gosod ar y dec pren, a bydd yr holl elw'n mynd tuag at gynnal a chadw'r lanfa Fictorianaid.

Tan yn ddiweddar, roedd y placiau i gyd yr un maint (100mm x 12mm). Roedd lle ar bob plac ar gyfer 20 symbol gan gynnwys bylchau, ac yr oedd y Cyngor yn eu gwerthu am £25 yr un. Erbyn hyn mae placiau ychwanegol mwy o faint (100mm x 36mm) sy'n costio £60 yr un ac yn cynnig digon o le ar gyfer 60 o symbolau.

Cewch ffurflen gais yng Nghanolfan Groeso Penarth sydd ar agor bob dydd tan ddiwedd mis Medi. Mae croeso hefyd i chi e-bostio'ch cais i tourism@valeofglamorgan.gov.uk neu ffonio 01446 704754.

Bro well i bawb

Dyma olwg sydyn ar y cynnydd sydd wedi'i wneud ers yr etholiadau diwethaf yn 2004 – math o adroddiad bach hanner tymor os licwch chi.

Fel o'r blaen, mae'r Cyngor wedi llwyddo i gyrraedd ei holl dargedau perfformio ac yn dal yn y 25% uchaf yng Nghymru o safbwynt perfformio. Mae hefyd yn rheoli ei arian yn dda ond er bod ganddo ddigon o arian wrth gefn, mae cryn dipyn o waith i'w wneud yn ystod y tymor byr a'r tymor canolig.

Y Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer Ysgolion yw'r prosiect mwyaf, ac yr ydym wedi addo gwario bron i £70m arni yn ystod y 12 mlynedd nesaf. Bwriadwn adeiladu ysgolion cyfun newydd sbon yn y Bont-faen, Sant Cyres a Llanilltud Fawr a gwario rhyw £25m ar wella ysgolion cynradd.

Hwn fydd buddsoddiad mwyaf y Cyngor presennol mewn asedau. Cafodd arian ei wario eisoes ar Neuadd y Dref a Llyfrgell Ganolog newydd y Barri.

Adnewyddwyd Gerddi a Thŷ Dyffryn a bwriadwn gwblhau'r gwaith sy'n aros i'w wneud ar bafiliwn glanfa Penarth. Mae'r Cyngor eisoes wedi codi: pafiliwn newydd ar gyfer Clwb Bowlio'r Bont-faen; llyfrgell newydd yn Sili; canolfan ieuencid newydd yn y Rhws; canolfan deuluodded yn Llanilltud Fawr (ar y cyd â phartneriaid); ysgol gyfun Gymraeg newydd (Ysgol Gyfun Bro Morgannwg); canolfan chwaraeon newydd a buddsoddi £3m yn Ysgol Gyfun y Barri.

Drwy gymorth grant, rydym hefyd wedi buddsoddi

sawli miliwn o bunnoedd yn Ardal Adnewyddu Canol Penarth a'r rhaglen hon yw un o'r rhai mwyaf uchelgeisiol yn holl hanes y Cyngor. Bydd yn gwella cyfleusterau, adfer adeiladau pwysig ac yn sicrhau bod etifeddiaeth bensaernïol a diwylliannol y Fro mewn cyflwr llawer gwell nag yr oedd pan ddechreuais weithredu fel Arweinydd.

Er mwyn gwarchod y rhaglen uchelgeisiol hon, mae'r Cabinet yn argymhell gohirio gwaith ar Ffordd Gysylltu Pentir Penarth nes bod grant datblygu ar gael, a chanolbwyntio ar godi maes parcio wrth ochr y lanfa yn y cyfamser. Mae disgwyl i'r rhaglen gostio mwy na £6 miliwn yn fwy erbyn hyn, a phetai'r Cyngor yn bwrw ymlaen â'i gynllun gwreiddiol, byddai prif brosiectau fel y Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer Ysgolion mewn perygl.

Bydd materion rheoli a sefyllfa ariannol y Cyngor yn uchaf yn meddyliu'r Cabinet a'm meddwl innau bob amser.

Rydym eisoes wedi dechrau paratou'r swyddfeydd dinesig ar gyfer sefydlu canolfan UnFro, ac edrychaf ymlaen at weld y rhan fwyaf o'ch ymholiadau'n cael eu trin o dan y drefn newydd. Bydd swyddogion hyfforddedig a medrus ar gael i ateb eich galwadau ffôn a'ch negeseuon e-bost. Hwy fydd yn gyfrifol am ateb eich cwestiynau a hyd yn oed am ddarparu'r gwasanaeth sydd ei angen arnoch o dan rai amgylchiadau.

Mae angen gwneud rhagor o waith o hyd ar ambell i

gynllun polisi mawr fel y Strategaeth Dwristiaeth, Strategaeth y Celfyddydau a Strategaeth Adfywio'r Barri – y ffordd ymlaen. Ym mhob maes, hoffem petai polisïau'n cael eu llunio o safbwynt eang sy'n cydnabod effaith y Cyngor cyfan ar dwristiaeth a phwysigrwydd y gymuned fel defnyddwyr y polisïau hyn. Byddaf yn ymgynghori â'r cyhoedd ynghylch pob polisi drafft.

Nod y Cyngor yw rhoi gwasanaeth effeithlon, effeithiol a phrydlon i holl bobl y Fro. I'r dibenion hynny, byddwn yn cynnal arolwg barn cleientiaid bob blwyddyn er mwyn cael gwybod pa ran o'r gwasanaeth sy'n achosi pryder i chi a'r ffordd orau o'i gwella.

Bu'r Cyngor yn brysur yn ystod dwy flynedd gyntaf y tymor pedair blynedd hwn a chafodd llawer iawn ei gyflawni. Er bod cryn dipyn i'w wneud o hyd, mae gennyf bob ffydd y daw'r Cyngor i ben â'r cyfan ac rwy'n sicr ei fod yn batrwm i eraill mewn ambell i faes.

Nid ydym yn bwriadu llawer dywlo, serch hynny, ac edrychwn ymlaen at glywed eich ymateb pan ddeuwn i gysylltiad â chi. Cofiwch fod croeso bob amser i chi awgrymu ffyrdd o wella'r gwasanaeth.

Diolch o galon unwaith eto

*Jy Cyng. Jeffrey James
Arweinydd Gweithredol*

Cynlluniau newydd y Cyngor yn cipio dwy wobr

Mae'r Cyngor wedi dod i'r brig ddwywaith yn ddiweddar mewn cynllun gwobrwy cenedlaethol.

Cafodd y gamp hon ei chynnal yn seremoni wobrwyo flynyddol Cynllun Gwobrau Cenedlaethol Trafnidiaeth Cymru a gynhaliwyd yn ddiweddar yng Nghastell Caerdydd. Cipiodd y Cyngor wobrau am 'y cynllun neu'r polisi gorau gan awdurdod lleol' ac am 'y prosiect trafniadaeth gorau'. Ei bolisïau a'i ddulliau gweithredu ar gyfer cludo plant o'r cartref i'r ysgol a enillodd yn yr achos cyntaf. Y prosiect adnewyddu yng ngorsafodd y Rhws a Llanilltud Fawr wrth ochr llinell adferedig Rheilffordd Bro Morgannwg a enillodd yn yr ail achos.

Marwolaeth drasig disgybl ysgol o'r Bont-faen, David Cunningham Jones a laddwyd mewn damwain yn Ystradowen a ysgogodd y Cyngor i lunio ei

bolisïau a'i ddulliau gweithredu ar gyfer trafniadaeth ysgol. Yn ystod y seremoni wobrwyo a drefnwyd gan Sefydliad Siartredig Logisteg a Thrafnidiaeth y DU, canmolodd y beirniaid y Cyngor am lwyddo i ddatrys nifer o broblemau.

Sefydiodd y Cyngor grŵp ymgynghorol mewn ymateb i'r cwest er mwyn adolygu arferion a dulliau gweithredu. Roedd y grŵp hwnnw'n cynnwys swyddogion, rhieni, cwmnïau bysiau, llywodraethwyr ysgolion, penaethiaid a chynrychiolwyr o'r Cynulliad.

O ganlyniad, dechreuodd weithredu cynlluniau newydd er mwyn rhwystro plant rhag camymddwyn ar fysiau ac ar ôl edrych ar bob rhan o'r broblem, penderfynodd wneud nifer o newidiadau. Erbyn hyn, mae camerau teledu cylch cyfyng ar nifer o fysiau, sedd ar gyfer pob plentyn a rheolau pendant ar gyfer

trin ymddygiad annerbyniol a gwahardd disgyblion rhag teithio pan fo angen. Bydd y Cyngor hefyd yn sicrhau bod ysgolion, cwmnïau bysiau a rhieni'n gwybod am yr holl bolisïau. Mae cyrsiau erbyn hyn sy'n codi ymwybyddiaeth o'r broblem ymhlith gyrwyr a chwmmnïau bysiau a chyrtsiau hyfforddi mewn ysgolion ar gyfer y plant.

Mae'r gwaith adnewyddu yng ngorsafodd y Rhws a Llanilltud Fawr a gafodd ei gwblhau'n gyflym iawn ac o fewn y gyllideb, hefyd yn glod i'r Cyngor. Yn sgîl yr holl waith datblygu, mae cyfleusterau parcio a theithio a chyfleusterau ar gyfer taccs, bysiau a seiclwrwyr hefyd erbyn hyn. Yn y Rhws, bu'r Cyngor yn cydweithio â Maes Awyrr Rhyngwladol Caerdydd er mwyn sicrhau bod bysiau ar gael bob amser i gludo teithwyr i'r maes awyr yn rhad ac am ddim.

Dyddiadau Gwyliau Ysgol 2006/07

Tymor	Dechrau	Hanner Tymor	Diwedd
Hydref 2006	Llun 24 Medi 2006 ★	Llun 30 Hydref 06-Gwener 3 Tachwedd 06	Gwener 22 Rhagfyr 06
Gwanwyn 2007	Llun 8 Ionawr 2007	Llun 19 Chwefror 07-Gwener 23 Chwefror 07	Gwener 30 Mawrth 07
Haf 2007	Llun 16 Ebrill 2007	Llun 28 Mai 07-Gwener 1 Mehefin 07	Llun 23 Gorffennaf 07★
★ Bydd dydd Llun 4 Medi 2006 a dydd Llun 23 Gorffennaf 2007 yn ddiwrnodau hyfforddiant mewn swydd ym mhob ysgol sy'n cael ei chynnal gan yr Awdurdod Addysg Lleol. Caiff ysgolion unigol ddewis pryd i gymryd y tri diwrnod hyfforddiant mewn swydd sydd ar ôl.		★ Rydym yn disgwyl i ysgolion gymryd y diwrnod hyfforddiant hwn un ai ar ddydd Llun 23 Gorffennaf 2007 neu ar ryw adeg arall sy'n gyfleus i staff yr ysgol h.y. ar y penwythnos, yn ystod y gwyliau neu mewn sesiynau min nos.	
		Bydd pob ysgol ar gau ar ddydd Llun 7 Mai 2007 ar gyfer Gŵyl Banc Calan Mai.	
		Nadolig Dydd Llun 25 Rhagfyr 2006	
		Y Pasg Dydd Gwener y Groglith 6 Ebrill 2007 Dydd Llun y Pasg 9 Ebrill 2007	
		Gwyliau Banc Mai Dydd Llun 7 Mai 2007 Dydd Llun 28 Mai 2007	

Gwell dyfodol i rieni ifainc

Mae cleientiaid wedi bod yn canu clodydd prosiect newydd unigryw sy'n helpu rhieni i ddod yn ôl i fyfwr gwaith.

Bwriad Genesis yw symud y rhwystrau sy'n cadw rhieni rhag ailgydio mewn addysg a hyfforddiant a chael swyddi, a bydd hefyd yn talu costau gofal plant y rhai sy'n bodloni'r meini prawf.

Mae'n rhan o brosiect ar draws Cymru sy'n cysylltu â phrif gynlluniau'r Llywodraeth ganolog ac yn cael ei ariannu'n rhannol o'r Gronfa Gymdeithasol Ewropeaidd drwy raglen Amcan 3.

Tim y prosiect yw Rachel Nugent-Finn a Vickie Wright a gellwch ddod o hyd i'w swyddfa yn 1 Tŷ'r Heddlu, Heol Winton, y Barri.

Dwy fam ifanc a gafodd fudd o'r prosiect yw Donna Dwyer a Marina Jones, ill dwy o'r Barri.

Cafodd Donna, sy'n fam i ddau o blant, swydd ran-amser ar ôl ennill cymwysterau a thystysgrifau mewn teipio a chyfrifeg ond dechreuodd 'fynd i banics' pan sylweddolodd nad oedd neb i edrych ar ôl y plant.

Cafodd ei chyfeirio at Genesis, ac meddai Rachel: "Llwyddais i drefnu gofal noddedig ar gyfer y plant yng Nghanolfan Blant Gibbonsdown a bydd cyfle nawr i Donna gychwyn ar ei swydd newydd gan wybod eu bod yn cael gofal da".

Dywedodd Donna: "Mae Genesis wedi achub fy nghroen. Doedd gen i neb i edrych ar ôl y plant, ac roeddwn wedi dechrau poeni go iawn. Llwyddodd Genesis i ddatrys yr holl broblemau ac rwy'n wirioneddol ddiolchgar".

Dywedodd Marina, sy'n gofalu am ei mab Jay-Lee ac wedi dilyn dau gwrs coleg erbyn hyn: "Mae Genesis wedi

Marina Jones a'i mab Jay-Lee sydd i'w gweld yn y llun gyda Rachel Nugent-Finn yw un o'r teuluoedd sy'n manteisio ar waith Genesis

rhoi'r gallu i fi fynd allan a chwilio am gyrsiau a fydd o gymorth i fi yn y dyfodol. Roeddwn yn teimlo o'r diwedd fy mod yn camu fesul tipyn tuag at well dyfodol i fi a'r teulu".

Rhywun arall a gafodd gymorth gan Genesis oedd 'LS': "Roedd Genesis wedi fy helpu i gael hyd i swydd", meddai "ac erbyn hyn rwy'n gobeithio mynd i'r coleg ym mis

Medi ac ennill cymwysterau ar gyfer trin gwallt".

Dywedodd Rachel: "Mae'r Fro'n bwysig iawn i fi erioed, ac rwy'n edrych ymlaen yn arw at weithio gyda theuluoedd er mwyn sicrhau bod gan bawb gyfle am well dyfodol".

Am fwy o fanylion ffoniwch Rachel neu Vickie ar (01446) 730852.

Mân newyddion

MAE staff a chwsmeriaid canolfannau hamdden y Fro a'r cyhoedd wedi rhoi'n hael o'u hamser er mwyn cefnogi dau weithgaredd a fu'n codi arian i "Wythnos Cymorth y Galon".

Roedd y gweithgareddau'n rhan o ymgyrch a fydd yn cael ei threfnu bob blwyddyn gan Sefydliad Prydeinig y Galon er mwyn codi ymwybyddiaeth o glefyd y galon. 'Tours des Capitals' oedd yr un cyntaf - sef sialens seiclo drwy gynllun iechyd a ffitrwydd LifeStyle a gafodd ei threfnu ar y cyd gan ganolfannau'r Barri, y Bont-faen, Llanilltud Fawr a Phenarth. Yr ail oedd casgliad a drefnwyd drwy ofyn i unigolion yn nosbarthiadau erobeg 'Body Blast' ac 'Young at Heart' yn y Bont-faen wisgo dillad nos yn y dosbarth. Rhwng popeth, llwyddwyd i gasglu mwy nag £850.

MAE sefydliad MIND yn y Fro sy'n cael llawer o gymorth ariannol gan y Cyngor, wedi cael ei gydnabod yn seremoni Gwobrau Elusennau 2006.

Elusen sy'n darparu canolfannau adnoddau arbennig, prosiectau galwedigaethol a phrosiectau celf yn y Fro ar gyfer pobl sy'n gwella ar ôl problemau iechyd meddwl yw MIND.

Dywedodd Daniel Phelan, trefnydd y seremoni: "Roedd y beirniaid yn chwilio am ddulliau rhagorol o weithredu a fyddai'n siampl i sefydliadau eraill. Teimlai fod MIND yn haeddu cael ei gydnabod yn arbennig am iddo wneud cymaint o wahaniaeth yn yr ardal".

Dywedodd Cyfarwyddwr MIND yn y Fro, Paul Clarke: "Mae'r wobwr yn adlewyrchu'n llwddiant o safbwynt harneisio gallu a sgiliau pobl sy'n gwella ar ôl problemau iechyd meddwl ac yn dangos ein bod yn barod i gydweithio".

FEL RHAN o'i waith addysgu, ymwelodd Tim Iechyd Amgylcheddol y Cyngor â nifer o ysgolion yn yr ardal yn ddiweddar er mwyn pwysleisio pwysigrwydd golchi dwylo fel y ffordd fwyaf effeithiol o rwystro afiechyd a haint.

Roedd cyfle i ddisgyblion gymryd rhan mewn ymarfer golchi dwylo a oedd yn defnyddio blwch golau uwchffoed ac eli 'hudo' i ddangos pa rannau o'u dwylo a oedd heb eu golchi'n lân.

Bwyd a hwyl i'r holl deulu

MAE un o ddiwyddiadau teuluol mwyaf poblogaidd De Cymru wedi cael hwb ariannol gan y Cyngor yn ddiweddar - ac mae'n addo bod yn well eleni nag erioed.

Cafodd Gŵyl Bwyd a Diod y Bont-faen sicc am £10,000 oddi wrth Arweinydd y Cyngor y Cyng. Jeffrey James wrth i'r cynlluniau ar gyfer yr ŵyl eleni (29-30 Hydref) gael eu datguddio. Mae'r ŵyl eisoes wedi derbyn £10,000 oddi wrth y Cynulliad Cenedlaethol, £5,000 oddi wrth Capital Region Tourism a nawdd gan Faes Awyr Rhyngwladol Caerdydd a Spar.

Roedd yr ŵyl fywyd anhygoel hon yn llwyddiant ysgubol y llynedd. Heidiodd mwy na 12,000 o bobl i'r dref fach hon yn y Fro o bob rhan o Gymru a rhannau o Brydain mor bell i ffwrdd â Chaerfrog er mwyn profi ei danteithion.

Mae pob argoel y bydd yr ŵyl yn fwy llwyddiannus eleni nag erioed a bydd

llawer o weithgareddau ar gyfer plant y tro hwn hefyd. Felly os ydych am gael gwyliau bach penwythnos gyda'r teulu dyma'r union le i chi.

Bydd croeso i blant o bob oedran alw heibio i drelar arddangosfa'r Asiantaeth Safonau Bwyd er mwyn dangos faint a wyddant am faeth.

Bydd yr ŵyl yn cael ei chynnal wrth myl Marchnad brysur Maes Awyr Rhyngwladol Caerdydd a fydd yn orlawn o gynnyrch lleol traddodiadol a bwydydd o safon o bob rhan o Gymru a Phrydain.

Byddwn hefyd yn herio plant i gymryd rhan mewn cymaint o wahanol chwaraeon ag sy'n bosibl mewn hyn a hyn o amser yn y sialens 'Rhowch Gynnig ar Chwaraeon' a fydd yn cael ei chynnal yng nghanolfan hamdden y Bont-faen.

Bydd meithrinfa drwyddedig ar gael ar gyfer rhieni sydd am gael golwg

Y Cyng. Jeffrey James, Arweinydd y Cyngor, John Davies, cadeirydd Gŵyl Bwyd a Diod y Bont-faen a phobl ifanc o'r dref yn dathlu'r £10,000 a gyfrannodd yr awdurdod tuag at yr ŵyl eleni

hamddenol o gwmpas yr ŵyl a'r dref. Os ydych am i'ch plentyn ddod gyda chi, bydd lle i adael y goets yn rhad ac am ddim yng ngofal un o'n cynorthwyyr.

Bydd arddangosiadau a sgysiau am fwyd yn rhan fawr o raglen y penwythnos, a chewch weld y sieff teledu ac awdur 'The Accidental Vegetarian' Simon Rimmer a rhai o gogyddion gorau De Cymru yn yr ŵyl.

Yn dilyn ei llwyddiant ysgubol y llynedd, bydd Pabell Siampên eto eleni a bydd cerddoriaeth fyw a lle yn y babbell i ymwelwyr ymlacio a chael hoe ar ôl crwydro'r ŵyl.

Dywedodd cadeirydd yr ŵyl, John Davies: "Rydym yn hynod ddiolchgar i'r Cyngor am roi'r arian ychwanegol i ni.

"Bydd yn sicr yn ŵyl i'w chofio gydag adloniant o safon ar gyfer pobl o bob oedran".

Mân newyddion

Ystradowen a ddaeth i'r brig eleni yng nghystadlwyaeth Pentref Taclusaf y Fro.

Dywedodd yr Arglwyddes Webb (Uchel-Siryf De Morgannwg a phrif feirniad y gystadlwyaeth eleni): "Roedd pob gardd unigol fel pin mewn papur a'r lawntiau'n edrych fel petai arbenigwr torri porfa wedi bod wrthi. Doedd dim chwyn nac ysbwriel i'w gweld yn unman".

Daeth Gwenfô'n ail, Silstwn yn drydydd a Phendeulwyn a Thregolwyn yn gydradd drydydd yn y gystadlwyaeth.

Yr enillwyr yn y dosbarth iau oedd Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Saint-y-brid (rhwng 6 ac 11 oed – gwelwch y llun uchod) ac Ysgol Feithrin Tregatwg (o dan 5 oed).

Talodd Basil Watkins, cadeirydd y gystadlwyaeth, deyrnged i ddau o'r prif noddwyr – Lafarge Cement UK (Gweithiau Aberddawan) a'r Cyngor – am eu holl gefnogaeth.

'Byw bywyd cytbwys' yw thema ffair arbennig a fydd yn cael ei chynnal ym mis Hydref yn Neuadd Goffa'r Barri.

Cafodd y ffair hon ei threfnu fel rhan o Fis Lechyd Menywod gan Dîm Heneiddio'n Dda Cymorth i'r Henoed (Caerdydd a'r Fro), Tim Lechyd Cyhoeddus Lleol a'r Cyngor lechyd.

Bydd yn cael ei chynnal rhwng 2 a 5pm ar 19 Hydref wedi'i noddi gan y Strategaeth ar gyfer Pobl Hŷn. Y bwriad fydd darparu pob math o wybodaeth a gweithgareddau am ieuchyd, lles a ffordd o fyw ar gyfer menywod dros 45 oed gan ganolbwyntio'n arbennig ar gyfnod newid bywyd ac ar ôl hynny.

'Peidiwch ag ofni', meddai Judy

Wythnosau'n unig ar ôl cael ei labelu'n berson difrifol dew, mae menyw wedi goresgyn ei holl ofnau ynglŷn ag ymuno â champfa a dod yn aelod o gynllun 'Heini am Oes'.

Cafodd Judy Ward ei chyfeirio at 'Heini am Oes' gan ei nyrs ymarfer, a diben y cynllun o dan nawdd Cronfa Fawr y Loteri yw gwella iechyd pobl a'u gwarchoed rhag clefyd y galon.

Dywedodd Emma Cresswell, cyd-drefnydd Heini am Oes: "Bydd y rhaglen gyfeirio'n parhau am 12 wythnos. Y bwriad yw helpu pobl i deimlo'n well neu wella eu cyflwr meddygol drwy wneud mwy o ymarfer corff. Bydd gweithwyr iechyd proffesiynol yn cyfeirio cleifion at dîm o hyfforddwyr cymwys yng nghanolfannau hamdden y Barri, y Bont-faen, Llanilltud Fawr a Phenarth.

Mae Judy'n dioddef o glefyd siwgr math II a gwynegon sy'n cyfyngu ar y math o weithgareddau y mae'n gallu eu dilyn. Gofynnodd i'w meddyg teulu ei chyfeirio at y cynllun, ac mae wedi gwneud cynnydd anhygoel mewn byr amser. Bu Judy'n ddigon anffodus i golli cyfaill agos flwyddyn yn ôl a oedd hefyd yn dioddef o glefyd siwgr. Wedi'i hysgogi gan ysa am fyw'n hir er mwyn ei theulu ifanc, aeth ar sgowt gyda'i merch Vycki er mwyn chwilio am gampfa addas.

Canolfan Penarth, yn ôl pob golwg, a oedd yn cynnig y cyfleusterau a'r awyrgylch gorau. Er iddi ohirio ei chyfarfod cyntaf yn y fan honno, ni fu'n hir cyn trefnu'n arall, ac roedd tîm Iechyd a Ffitrwydd LifeStyle yn sicrhau ei bod yn teimlo'n hollol gartrefol o'r dechrau. Gyda chymorth ei merch, sydd wedi'i chefnogi bob cam o'r ffordd, dechreuodd fynd i'r gampfa ac ni fu pall ar ei chynnydd ers hynny!

Mae Nerys James, un o gynorthwywyr Iechyd a Ffitrwydd LifeStyle wedi llunio rhaglen arbennig ar gyfer Judy sy'n cynnwys prawf iechyd ac roedd yn synnu o weld ei bod yn dioddef o ddiffyg dŵr. Bydd

Judy Ward, Cynorthwy-ydd LifeStyle Nerys James, Cyd-drefnydd Heini am Oes Emma Cresswell a Vycki, merch Judy

Judy yn dilyn trefn deirgwaith yr wythnos sy'n cychwyn gydag ychydig o gerdded neu seiclo, a dechreuodd godi rhywfaint o bwysau ysgafn hefyd erbyn hyn. Llwyddodd i gael gwared ar fraster a magu cyhyr ers iddi fod yn rhan o'r cynllun.

Mae'r ymarfer corff wedi helpu i reoli lefel y siwgr yn ei gwae, ac ar ôl colli tua stôn, mae'n dweud ei bod yn teimlo'n ffantastig. Mae'r cyfarpar Technogym diweddaraf o gymorth i dynnu ei sylw oddi ar y gwaith caled ac yn ystod ei ymarferion, bydd yn gwyllo'r newyddion a chafodd gyfle hyd yn oed i ddilyn gornest Wimbledon.

Dyma gyngor Judy i unrhyw un sy'n meddwl ymaelodi â chynllun Heini am Oes:

"Gofynnwch i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol eich cyfeirio. Ewch i gael golwg ar y gampfa'n gyntaf a byddwch yn barod i ymddiried yn staff LifeStyle. Byddwch yn ddigon gonest i gyfaddef eich bod yn

nerfus o'r dechrau a byddan nhw'n hala i chi deimlo'n gartrefol ar unwaith".

Er mawr glod iddi, mae Judy, erbyn hyn yn gwisgo ffrogiau pedwar maint yn llai. Roedd hi mor hapus ar ddiwedd ei rhaglen 12 wythnos nes iddi ymuno â'r cynllun yn barhaol.

Mae Jon Rogers, Rheolwr Gwaith LifeStyle a Heini am Oes wedi'i llongyfarch ar ei chynnydd, ac meddai: "Gyda'i theulu a'n tîm ffantastig ni i'w chefnogi, mae Judy yn ysbrydoliaeth wirioneddol. Gobeithio y bydd pobl eraill yn darllen am ei champ a dilyn ei hesiampl. Fel y gwelwch wrth yr enw, mae'r cynllun yn eich annog i gadw'n heini ac mae'n rhoi cyfle hefyd i chi fynd ati o ddirif i newid eich ffordd o fyw".

Am fwy o wybodaeth am Heini am Oes ffoniwch (01446) 725959. Am gynllun Iechyd a Ffitrwydd LifeStyle ffoniwch (01446) 732457.

Dod ag ychydig o wres i'r Fro

Mae cynllun yn y Fro sy'n helpu i gadw mwy a mwy o bobl rhag peryglu eu bywydau drwy fyw mewn cartrefi oer a llai.

Iechyd drwy Wres yw enw'r cynllun a gafodd ei lansio bedair blynedd yn ôl. Erbyn hyn, mae wedi llwyddo i hyfforddi mwy na 700 o weithwyr allweddol sydd eisoes wedi cyfeirio dros 800 o drigolion er mwyn eu helpu a'u cynghori

Mae gwaith inswleiddio a thrwsio ac ailosod systemau gwresogi a gafodd ei wneud drwy'r cynllun wedi bod o fudd mawr i bobl.

Prosiect ar y cyd gwerth £10m yw Iechyd drwy Wres sy'n cael ei gynnal ar draws Prydain. Ei bartneriaid yn y Fro yw'r Cyngor, cwmni npower, cynllun Gweithredu dros Ynni yn y Gymdogaeth, Y GIG ac amryw o gyrff iechyd a chymunedol eraill yn yr ardal.

Mae achos menyw 57 oed o'r Barri'n dangos y math o gymorth sydd ar gael drwy'r cynllun. Roedd y fenyw hon yn methu â gweithio oherwydd cefn tost ac yn treulio llawer o amser yn y tŷ'n isel ei hysbryd. Roedd ganddi hen system wresogi drwy'r tŷ a oedd wedi cael ei thrwsio droeon ac ni allai fforddio prynu un newydd.

Trefnodd Iechyd drwy Wres i'w chartref gael ei adolygu, a chafodd system wresogi ei osod a'r llofft a'r gwelydd dwbl eu hinswleiddio'n sgîl hynny. Cronfa

Argyfwng y cynllun a chronfa ymddiriedolaeth ar gyfer nyrsys a dalodd am yr holl waith. Bydd y fenyw hefyd yn cael £20 yr wythnos oddi wrth yr ymddiriedolaeth am weddill ei hoest.

Bydd prosiect Iechyd drwy Wres yn hyfforddi gwirfoddolwyr iechyd a gofal cymdeithasol a gweithwyr yn y gymuned ar gyfer chwilio am drigolion sydd mewn perygl. Ar ôl cael eu hyfforddi, bydd y gweithwyr hyn yn gallu cyfeirio pobl fregus at bob math o grantiau i'w helpu i addasu eu cartrefi ar gyfer defnyddio ynni'n fwy effeithiol.

Dywedodd Hannah Jones, cyd-drefnydd y cynllun yn y Fro: "Mae hyn yn cael effaith fawr ar gysur pobl yn eu cartrefi, maint eu biliau ynni a'u hiechyd a'u lles yn gyffredinol".

Mae'r Gronfa Argyfwng – sy'n cael ei hybu gan Lywodraeth Cynulliad Cymru – yn helpu pobl fregus sydd yn ariannu â manteisio ar gynlluniau ar sail prawf moddion neu mewn gormod o argyfwng i aros am y cymorth arferol.

Os byddwch yn gweithio gyda phobl fregus yn rheolaidd ac yr hoffech gael hyfforddiant o dan y cynllun, mae croeso i chi ffonio Hannah ar 01446 709847 neu anfon neges e-bost i hjones@valeotglamorgan.gov.uk

Peidiwch â choli'ch hawl i bleidleisio

Mae'n rhaid i ni lunio a chyflwyno Cofrestr newydd o Etholwyr erbyn 1 Rhagfyr, felly dylai fod gan bob cartref yn y Fro ffurflen ganfasio flynyddol erbyn hyn.

Fel y gwyddoch, system sydd wedi'i threfnu er mwyn i chi allu pleidleisio yw Cofrestr Etholwyr y Fro ac os nad yw'ch enw ar y Gofrestr ni fydd gennych bleidlais.

Bydd asiantaethau credyd hefyd yn defnyddio'r Gofrestr er mwyn cadarnhau manylion a chyfeiriadau pobl sydd wedi cyflwyno cais am forgis, benthyciad, cytundeb credyd, agor cyfrif banc ac ati. Mae perygl i chi fethu â chael credyd os nad yw eich enw ar y Gofrestr.

Os nad ydych eisoes wedi llenwi'ch ffurflen ganfasio, gwnewch hynny ar unwaith a'i hanfon yn ôl yn yr amlen bwrsopal.

Am fwy o wybodaeth am Gofrestr Etholwyr y Fro ffoniwch Adran Cofrestru Etholiadol y Cyngor ar (01446) 709304/305/358.

Rebecca'n plymio i yrfa newydd

Mae un o brentisiaid y Cyngor – Rebecca Bennett – yn prysur ennill bri mewn diwydiant sydd i bob pwrpas yn dal yn gadarnle dynion. Mae Rebecca, sy'n dilyn cwrs CGC yng Ngholeg y Barri ar hyn o bryd yn llwyddo'n rhyfeddol i ymdopi â'i holl waith coleg a pharhau i weithio yn ystod y dydd. Cafodd ei brwdfrydedd a'i hymroddiad i'w phwnc eu cydnabod yn ddiweddar pan enwyd hi'n Fyfyriwr Plymio'r Flwyddyn 2004/05. Fel yr unig ferch yn ei grŵp blwyddyn sy'n dilyn y cwrs cychwynnol ar gyfer plymeriaid, meddai Rebecca: "Dyw hi ddim yn broblem o gwbl dysgu gwaith plymio gyda chriw o fechgyn. Rwy'n dod ymlaen yn well gyda bechgyn ac yn cael llawer mwy o hwyl. Rwy wrth fy modd!" Yn ôl y ffigyrau presennol, mae rhyw 160,000 o blymeriaid yng Nghymru ar hyn

o bryd ac un y cant o'r rheiny'n unig yn ferched. Mae'r diwydiant adeiladu wedi sylwi bod mwy o'r cyhoedd yn gofyn am ferch i wneud gwaith plymio yn eu cartrefi'r dyddiau hyn, felly mae galw mawr am sgiliau Rebecca. Yn ôl ymarfer swyddi addas' a gynhaliwyd gan Wasanaeth Gyrfaoedd Porth yr Ifainc yn y Barri, mae Rebecca'n 'berffaith addas ar gyfer dysgu gwaith plymio' ac meddai: "Roedd y rhan fwyaf o'r teulu a'm ffrindiau'n chwethin ar fy mhen ar y dechrau. Doedden nhw ddim yn meddwl y byddwn i'n dal ati ond maen nhw wedi bod yn wirioneddol gefnogol ac yn falch iawn ohono'i erbyn hyn". Pinacl y cwrs hyfforddi i Rebecca oedd dod yn Brentis Modern o dan gynllun y Cyngor ddeunaw mis yn ôl a chael ei

sicrhau gan swyddogion ei bod yn hen ddigon da i 'gyraedd y nod'. Esboniodd Adam Edwards, Rheolwr Addysg a Gwaith Cynnal a Chadw Adeiladau Cyhoeddus: "Bydd y coleg lleol ar y cyd â Chymdeithas Hyfforddi'r Fro'n cynnig disgyblion ar gyfer eu hystyried a chaiff cyfweiliadau eu cynnal wedyn. Rydym wedi bod yn ddigon ffodus i ddenu pobl i ddsygu crefftau sy'n brin ar hyn o bryd yn y diwydiant adeiladu". Mae Rebecca wrth ei bodd â'r holl brofiad ymarferol y mae'n ei gael drwy fod yn brentis. "Bydda' i'n dysgu rhywbeth newydd bob dydd – a fydd dim un diwrnod diflas," meddai. "Rwy ar f'ennill mewn pob ffordd. Byddwn yn cymeradwyo'r cwrs i unrhyw un ond mae'n rhaid i chi fod yn hollol o ddirif ar y peth".

Rebecca Bennett

Mân newyddion

MAE Gardd Berlysiâu'r Bont-faen – y gyntaf o'i math yng Nghymru – yn gam yn nes at gael ei chwblhau ar ôl i'r Cyngor drosglwyddo'r brydles ar gyfer y tir i Ymddiriedolaeth Gardd Berlysiâu'r Bont-faen.

Mae'r ardd sy'n cynnwys planhigion iachael, wedi'i phlannu yng nghanol y dref mewn gardd â chlawdd o'i chwmpas. Roedd yr ardd honno'n perthyn i'r Hen Neuadd ers llawer dydd sydd erbyn hyn yn Goleg Cymunedol y Bont-faen ac yn cael ei reoli gan y Cyngor. Bydd yr Ardd Berlysiâu ar agor i'r cyhoedd yn yr hydref.

Mae'r Cyngor wedi rhoi prydles i'r Ymddiriedolaeth am 25 mlynedd, a bydd pob cyfle i bobl leol ac ymwelwyr fel ei gilydd ei mwynhau i'r eithaf.

Dywedodd Dan Clayton-Jones, Cadeirydd yr Ymddiriedolaeth: "Rydym ni wrth ein bodd bod y Cyngor yn cefnogi'n prosiect. Heb os nac onibai, bydd y prosiect unigryw hwn yn cael ei drysori ac yn rhoi llawer o bleser i bawb sy'n dwlu ar erddi."

LINDA RUSTON yw Swyddog Datblygu newydd Chwaraeon Anabledd Cymru yn uned Datblygu Chwaraeon, y Celfyddydau a Chwarae'r Cyngor.

Roedd Linda, sy'n cael ei hadnabod fel 'Rusty', yn Swyddog Gwasanaethau Dydd yng Nghanolfan Ddydd New Horizons y Barri cyn cael ei swydd bresennol. Gweithiai yn y fan honno gydag oedolion ag anabledd corfforol. Mae hefyd wedi gweithio yn Ysgol Gynradd Palmerston yn y Barri fel Cynorthwy-ydd Athro.

Bydd Linda'n arwain y gwaith o ddatblygu chwaraeon yn lleol mewn ffordd strategol ar gyfer pobl anabl. Bydd hefyd yn asesu'r galw lleol drwy gysylltu â thrigolion, sefydliadau a chlybiau. Gellwch gysylltu â hi drwy ffonio (01446) 704728 neu drwy anfon neges e-bost i lruston@valeofglamorgan.gov.uk

Beth sydd ymlaen yn y Fro?

Medi

Mawrth 12 – Noson Ystlumod yng Ngerddi Dyffryn
Dewch i'r ganolfan addysg ar gyfer sgwrs â lluniau am ystlumod cyn cael golwg o gwmpas y gerddi yng nghwmni arweinwyr. Gwisgwch ddillad twym a dewch â thortsh. Hyn a hyn o le'n unig sydd, felly ffoniwch 029 2059 3328 er mwyn cadw lle.

Sadwrn 16 a Sul 17 – Penwythnos Treftadaeth Pentref Canoloesol Cosmeston
Bydd y tâl i fynd i mewn i'r pentref yn llai yn ystod y penwythnos hwn er mwyn dathlu Treftadaeth Ewrop. Dewch i brofi Cymru Ganoloesol rhwng 11am a 5pm. Ffoniwch 029 2070 1678 am fwy o fanylion.

Sul 17 – Sioe Bentref Genedlaethol Gerddi Dyffryn
A hoffech chi ymddangos ar raglen newydd BBC1 sy'n cael ei chyflwyno gan Alan Titchmarsh? Categoriâu'r gystadleuaeth yw: llysiâu anferth; llysiâu arddangosfa; addurno cacenni; gwneud jam a threfnu blodau. Mae croeso i chi gysylltu â ni hefyd os ydych yn awyddus i gael stondin fach yn y sioe.
Os hoffech gymryd rhan ffoniwch 020 7432 2935 neu anfonwch neges e-bost i gbvs@12yard.com.
Am fwy o fanylion ewch i www.bbc.co.uk/gardening

Sul 17 – Captain Corelli's Mandolin Theatr Neuadd Goffa'r Barri
Mae'r rhamant epig hon yn cael ei llwyfannu fel opereta gyda storiwr, cerddorion, pypedau, beic modur a gafr! Bydd tocynnau ar werth yn y swyddfa docynnau am £8.50 a £6.50. Ffoniwch 01446 738622.

Sadwrn 23 a Sul 24 – Diwrnod Agored Treftadaeth Ewrop yng Ngerddi Dyffryn
Cewch fynd i mewn i'r Gerddi'n rhad ac am ddim rhwng 10am a 6pm. Ffoniwch 029 2059 3328 am fwy o wybodaeth.

Sadwrn 30 – Ffidil y Diafol Theatr Neuadd Goffa'r Barri
Noson o gerddoriaeth a storiâu o 5.30pm ymlaen. Bydd tocynnau ar werth yn y swyddfa docynnau am £8.50 a £6.50. Ffoniwch 01446 738622.

Sadwrn 30 – Pedwarawd Antonio Forcione Canolfan Gelf Sain Dunwyd
Gitarydd acwstig o'r Eidal sydd wedi ennill bri rhyngwladol am ddatganiadau sy'n cyfuno medr technogol disglair â dyfnder emosïynol. Byddwch yn barod i chwethin, llefaen a chael eich ysbrydoli. Bydd y sioe'n cychwyn am 8pm a bydd tocynnau ar werth am £13.50 (oedolion) a £12 (gostyngiadau). Ffoniwch y swyddfa docynnau (01446 799100) neu ewch i www.stdonats.com am fwy o fanylion.

Sadwrn 30 – 6 Hydref Gŵyl Gelfyddydau Llanbedr-y-fro
Bydd yr ŵyl yn dathlu ei 10fed pen-blwydd drwy gynnal wythnos o gelf, cerddoriaeth a drama gan gynnwys dawns ddiweddd haf gydag Abba Day a pherfformiadau gan y cyfansoddwr a'r canwr Mal Pope a Phumawd Sue Richardson. Er mwyn cadw lle ymlaen llaw neu gael copi o'r rhaglen ddigwyddiadau gyflawn ffoniwch 01446 760602, anfonwch neges e-bost i paulettehunter@hotmail.com neu ewch i www.peterstonfestival.nildram.co.uk

Hydref Gwener 17 a Sadwrn 28 – Calan Gaeaf yng Ngerddi Dyffryn
Digonedd o lwybrau dychryn a storiâu arswyd – nid yw hyn ar gyfer y gwangalon! Bydd cystadlaethau gwisg ffansi hefyd. Byddwch yn barod i gael eich dychryn rhwng 6.30pm ac 8.30pm. Y tâl am fynd i mewn yw £3 (oedolion) a £2 (plant). Ffoniwch 029 2059 3328 am fwy o fanylion.

Sadwrn 28 – Calan Gaeaf yng Nghosmeston Pentref Canoloesol
Pentrefwyr yn dweud hanesion am fywyd yn yr oesoedd canol a fydd yn ddigon i godi gwallt eich pen! Dewch i gael golwg ar ochr dywyll eu bywyd rhwng 6pm a 9pm. Ffoniwch 029 2070 1678 am fwy o fanylion.

Sadwrn 28 a Sul 29 – Gŵyl Bwyd a Diod y Bont-faen
Mae'r ŵyl yn ei thrydedd flwyddyn erbyn hyn. Am fod mwy na 70 o gyflenwyr cynnyrch ardderchog o Gymru a manau eraill yn cymryd rhan eleni, mae'n addo bod yn llwyddiant ysgubol unwaith eto. Bydd Pabell Siampên; Cystadleuaeth Salon Culinnaire; Gŵyl 'Cwrw Go lawn'; gweithgareddau plant a llawer mwy.
Am fwy o wybodaeth ffoniwch 7875 290428.
E-bost: info@cowbridgefoodanddrink.org
Gwefan: www.cowbridgefoodanddrink.org

Sul 29 a Mawrth 31 – Trên Arswyd Arbennig, Rheilffordd Ynys y Barri
Bydd y trên arswyd yn cychwyn ar ei daith am 4pm a 7pm ar 29 Hydref ac am 5pm a 7pm ar 31 Hydref. Ffoniwch 01446 748816 am fanylion.

Tachwedd Sadwrn 11 Tachwedd a Sadwrn 9 Rhagfyr – Teithiau Arswyd i'r Dewrion, Pentref Canoloesol Cosmeston
Taith arswyd drwy'r pentref canoloesol yng ngolau cannyll. Ydych chi'n ddigon dewr i'w mentro hi? Mae'n awr o daith sy'n cychwyn am 9pm a bydd cyfle i fwynhau gwyrddion o gwrw twym o flaen tanllwyth mawr o dân wedyn. Mae'n rhaid i grwpiau gadw lle ymlaen llaw.
Ffoniwch 029 2070 1678 am fwy o fanylion.

Os hoffech hysbysebu digwyddiadau'ch grŵp neu'ch sefydliad chi yn Llais y Fro, ffoniwch 01446 709453/454 neu anfonwch neges e-bost i press@valeofglamorgan.gov.uk

Trigolion y Fro'n derbyn sialens ailgylchu Cwpan y Byd

Dangosodd cannoedd o drigolion y Fro eu bod 'ar y bêl' o safbwynt gwastraff yr haf yma, drwy addo dechrau ailgylchu. Gwnaethant hynny fel rhan o ymgyrch arbennig gan y Cyngor a oedd yn eu hannog i ailgylchu cymaint o ysbwriel ag sy'n bosibl yn ystod cystadleuaeth bêl-droed Cwpan y Byd.

Roedd eich cefnogaeth i'r ymgyrch yn amlwg wrth y pentwr o ddeunydd a gawsom i'w ailgylchu. Roedd y llwyth eleni'n 100 tonnall yn drymch nag yn ystod yr un cyfnod y llynedd ac yn pwysu cymaint â 100 o geir.

Wrth ddiolch i'r trigolion am eu

cefnogaeth, dywedodd Geoff Cox, yr Aelod o'r Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Gweladwy: "Roedd trigolion yn cefnogi'r ymgyrch hon gant y cant ac roedd hynny'n amlwg wrth yr holl ddeunydd ailgylchu a gafodd ei gasglu. Gobeithio y bydd pawb yn parhau i ddefnyddio'r gwasanaeth 'ymyl y pafin' er mwyn i ni gael cyrraedd y targedau ailgylchu anodd sydd wedi'u gosod gan Lywodraeth Cynulliad Cymru".

Cafodd addewidion y trigolion eu cynnig ar gyfer cystadleuaeth tynnu tocyn, a Ted Gurd o'r Barri a fu'n ddigon ffodus i ennill y wobwr – sef unrhyw grys pêl-droed.

Dewisodd Mr Gurd grys yr Eidal a gafodd ei

Ar ôl i'r Cyng. Geoff Cox (Yr Aelod o'r Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Gweladwy) gyflwyno crys pêl-droed i'r enillydd Mr Gurd, roedd y ddau'n cael gêm o 'benio'r bêl'

gyflwyno iddo'n ddiweddarach gan y Cyng. Cox ac meddai: "Mae'n anrhydedd fawr derbyn crys enillwyr Cwpan y Byd. Mae ailgylchu'n rhan bwysig o'n bywyd beunyddiol am y bydd yn sicrhau dyfodol glanach i'n holl wyrion ac wyresau".

Yn ystod Cwpan y Byd roedd pobl yn defnyddio mwy o eitemau ailgylchadwy (caniau, poteli ac yn y blaen) nag erioed. Yn ôl yr amcangyfrif, prynodd dilynwyr pêl-droed cymaint â 35 miliwn o ganiau a photeli o gwrw, lager neu seidr a 62 miliwn o ddiodydd meddal yng Nghymru'n unig!

Os oes gennych ganiau, poteli, papur, plastig glân neu gardbord i'w hailgylchu, cofiwch eu gadael y tu allan i'ch tŷ i'r Cyngor eu casglu. Mae'r gwasanaeth yn rhad ac am ddim a chewch chi ddim ffordd haws o ailgylchu na hynny'n unman!

Calendrau ailgylchu newydd

BYDDWN yn dosbarthu calendrau ailgylchu newydd i bob cartref yn y Fro'r mis hwn, felly byddwch yn barod i'w derbyn. Bydd y taflenni hyn nid yn unig yn egluro'r gwasanaeth 'ymyl y pafin' ond hefyd yn dangos i chi sut i wneud eich compost eich hun a defnyddio'n gwasanaeth casglu cribinon.

Y newyddion diweddaraf o'r ysgolion

MAE'R Cyngor yn dal i roi llawer iawn o bwyslais ar ddenu pobl ifanc ac ysgolion i gymryd rhan yn ei ymgyrch 'beth sydd yn eich bin?'.

Yn wir, mae'n glod i blant lleol a'u teuluoedd a'u hathrawon a fu mor barod eu cyfraniad, fod cymaint o brosiectau llwyddiannus ar gyfer lleihau, ailddefnyddio ac ailgylchu ysbwriel. Gwelwch enghreifftiau o rai o'n prosiectau diweddaraf yn yr erthygl hon.

Er mwyn datlhu ei statws newydd fel 'ysgol iach sy'n ailgylchu' cafodd ysgol feithrin Tregatwg ymweliad oddi wrth un o loriau ailgylchu'r Cyngor yn ddiweddar. Roedd y plant wrth eu bodd â'r holl achlysur ac yn awyddus iawn i ddysgu mwy am y broses ailgylchu.

Bu'r Cyngor hefyd yn cefnogi Diwrnod Ailgylchu yn ysgol gynradd Tregatwg lle'r oedd llawer o hwyl a gweithgareddau i ledaenu'r neges bwysig am wastraff. Roedd y cinio am ddim yn boblogaidd iawn, ac yn ffordd glyfar o herio teuluoedd i ddarparu pecynnau bwyd heb yr holl ddeunydd pacio diangen.

Bu pwyllgor ailgylchu Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Saint-y-brid, yn helpu'r Cyngor gydag arbrawf 'biniau ffrwythau gwastraff' yn ddiweddar. Biniau sy'n casglu gweddillion pecynnau ffrwythau'r plant er mwyn gwneud

O'r chwith i'r dde: Scott, Zoë a Louis yn cael cinio am ddim yn Ysgol Gynradd Tregatwg yn ystod y Diwrnod Ailgylchu

compost yw'r rhain, ac roedd yr holl gynllun yn hynod o lwyddiannus. Mae'r ysgol yn disgwyl casglu cymaint â 194 cilo o bilion (sy'n fwy neu lai'n cyfateb i 194 o fagiau o siwgr) mewn blwyddyn yn unig. Rydym yn gobeithio ehangu'r cynllun i ysgolion eraill yn ystod y flwyddyn.

Llwyddodd rhyw draean o ysgolion y Fro i gasglu naw tonnall o hen lyfrau Tudalennau Melyn ar gyfer y sialens ail-gychu sy'n cael ei chynnal ar y cyd bob blwyddyn gan Dudalennau Melyn a Choed Cadw. Ysgol gynradd Llancafarn oedd prif enillwyr y gystadleuaeth, ac er mwyn sicrhau ei buddugoliaeth roedd yn rhaid i'w disgyblion gasglu cymaint â 15 llyfr yr un!

Roedd dau brosiect celf arloesol yn dysgu i bobl ifanc droi'r ysbwriel yn eu bin yn eitemau defnyddiol. Cafodd y cyntaf – sef cynllun i lunio

addurniadau Nadolig o hen boteli pop plastig – ei gynnal y llynedd ar lanfa Penarth. Groto gan blant ysgol lleol ar thema'r ffilm 'Charlie and the Chocolate Factory' oedd yr ail brosiect a weddnewidiodd ystafelloedd te Gerddi Dyffryn dros dro.

Mae Swyddog Ymwybyddiaeth Gwastraff, Sam Harrison yn edrych ymlaen at gydweithio ag ysgolion ar wahanol brosiectau unwaith eto eleni, a dywedodd: "Mae'r prosiectau hyn yn brawf y gellwch gael hwyl, dysgu neges bwysig a bod yn greadigol ar yr un pryd. Os ydych chi a'ch plant wedi cymryd rhan yn y prosiectau, hoffwn ddiolch o galon i chi. Drwy gydweithio, byddwn i gyd yn dod i ystyried beth sydd yn ein biniau a meddwl am ffyrdd o wastraffu llai ac ailddefnyddio ac ailgylchu cymaint o'n hysbwriel ag sy'n bosibl".

Casglu plastig a chardbord

AR ÔL i chi fynegi pryder ynglŷn â'r ffordd y bydd y Cyngor yn casglu'ch plastig a'ch cardbord ar gyfer eu hailgylchu, hoffem eich sicrhau bod yr holl ddeunydd hwn yn cael ei ailgylchu.

Cafodd sawl math o gerbyd ei brofi cyn lansio'r gwasanaeth fis Hydref diwethaf, a'r rhai mwyaf addas - yn enwedig o safbwynt trin plastig - yw loriau tebyg i loriau ysbwriel, sy'n gwasgu deunydd.

Eglurodd Clifford Parish (Rheolwr Gwaith Adran Rheoli Gwastraff a Glanhu): "Mae lori sy'n gwasgu deunydd yn gallu codi llawer mwy o lwyth ar y tro na lori gyffredin. Bydd hynny'n torri ar nifer y gweithiau y bydd yn rhaid gwagio'r lori ac yn golygu bod yr holl broses yn cael llai o effaith ar yr amgylchedd lleol yn y pendraw. Mae'n hawdd didoli plastig a chardbord ar ôl eu dadlwytho, a bydd y contractwr (Biffa) bob amser yn gwneud hynny cyn hala'r deunydd i gael ei ailbroseu. Gobeithio bydd mwy o drigolion yn gadael eu plastig a'u cardbord i'r Cyngor eu hailgylchu ar ôl clywed yr esboniad hwn".

Byddwn yn mynd â'r holl cardbord sy'n cael ei gasglu yn y Fro i felin er mwyn gwneud bocsys a deunydd pacio a phob math o eitemau cardbord eraill. Bydd y plastig yn cael ei broseu yng Nghymru drwy ei droi'n ronynnau a fydd wedyn yn cael eu defnyddio i wneud eitemau fel conau traffig, deciau gardd, caniau dŵr a blychau ailgylchu.

Cyn gadael cardbord neu blastig y tu allan i'ch tŷ i ni eu casglu, cofiwch olchi'r plastig yn hollol lân a gwasgu'r cardbord ar ôl tynnu unrhyw ddeunydd pacio.

Arwydd Llwyddiant – Rheolwr McDonalds yn y Barri, Huw Thomas, Prif Swyddog Gorfodi Denny White a'r Cyng. Geoff Cox, yr Aelod o'r Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Gweladwy.

Dirwyon yn talu'r ffordd mewn ymgyrch ysbwriel

A Mae ymgyrch sy'n targedu ysbwriel y tu fewn a'r tu allan i siop bwydydd parod yn y Barri wedi bod mor llwyddiannus nes i'r Cyngor benderfynu ei chynnal mewn rhannau eraill o'r Fro.

Ers mis Mai, mae'r Cyngor yn cydweithio â McDonalds yn y Barri er mwyn ceisio rhwystro ysbwriel rhag pentyrru y tu fewn a'r tu allan i'w bwyty yn Heol Caerdydd.

Er bod staff McDonalds yn codi ysbwriel ym maes parcio'r bwyty bob hanner awr er mwyn ceisio ei gadw'n glir, mae tuedd o hyd i rai cwsmeriaid daflu eitemau wrth yrru neu gerdded yn y cyffiniau.

Erbyn hyn, mae'r Cyngor wedi codi arwydd wrth fynedfa'r safle yn y Barri i atgoffa'r cwsmeriaid hyn eu bod yn torri'r gyfraith ac yn debyg o gael eu cosbi.

Mae'n hawdd adnabod troseddwr wrth rif ei gar, a bydd ein tîm gorfodi'n rhoi hysbysiad o gosb benodol (sef dirwy o £75) i unrhyw un sydd wedi torri'r gyfraith. Wrth reswm, mae llawer llai o ysbwriel ar y safle ers i ni ddechrau'r ymgyrch.

Dywedodd y Rheolwr Rhanbarthol, Huw

Thomas: "Fel cwmni, byddwn yn gwneud ein gorau i gadw cyffiniau'r siop yn lân. Yn anffodus, bydd hynny'n anodd ambell waith, am fod nifer fach o gwsmeriaid yn dal i daflu pcedi bwyd a diod yn y maes parcio er bod digon o finiau ysbwriel i'w cael. Roedd problemau go iawn ar yr heolydd o gwmpas y bwyty hefyd am fod pobl yn taflu ysbwriel o'u ceir. Serch hynny, ers i ni ddechrau cydweithio â tîm gorfodi'r Cyngor, mae'r sefyllfa wedi gwella'n aruthrol ac rwy'n siŵr bydd hynny'n parhau".

Mae'r Aelod o'r Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Gweladwy, y Cyng. Geoff Cox wrth ei fodd bod yr ymgyrch mor llwyddiannus, ac meddai: "Mae gan McDonalds finiau yn eu holl fwytai a meysydd parcio, felly does dim esgus i neb daflu ysbwriel. Mae'r sefyllfa yn y Barri wedi newid yn sylweddol ac mae cynlluniau i gymryd yr un camau mewn bwytai eraill yn y Fro sy'n gwerthu bwydydd parod. Gofynnwn i drigolion gefnogi'r cynllun hwn am y gallai'r arian sy'n cael ei wastraffu ar glirio ysbwriel gael ei ddefnyddio i ddibenion llawer gwell wrth wella gwasanaethau".

gweithiwr Rheoli Gwastraff, Gary Gordan yn tynnu graffiti yn un o barciau'r Fro.

Bws sy'n herio troseddwr

MAE Adran Rheoli Gwastraff y Cyngor wedi llwyddo i gael nawdd oddi wrth Bartneriaeth Bro Ddiogelach ar gyfer minibws a fydd yn helpu i gadw'n cymdogaethau'n lân. Bydd y Cyngor a'i bartneriaid diogelu cymunedau'n defnyddio'r bws er mwyn trin troseddau'n erbyn yr

amgylchedd ym mhob rhan o'r Fro gan ddechrau gyda graffiti. Gellwch helpu drwy roi gwybod i Adran Gwasanaethau Gweladwy'r Cyngor am unrhyw graffiti a welwch. Ffoniwch y rhif isod neu ewch i dudalen 'Report a Problem' ar wefan y Cyngor www.valeofglamorgan.gov.uk.

Ar y ffordd i strydoedd glanach

MAE safon gwaith glanhau yn strydoedd y Fro'n cael ei adolygu ar hyn o bryd o dan y System Rheoli Archwilio Amgylcheddol Lleol.

Bydd y System Reoli a gafodd ei datblygu gan Gadw Cymru'n Daclus, yn helpu awdurdodau lleol i weld lle'n union mae angen gwella gwasanaethau ac yn sicrhau eu bod yn defnyddio adnoddau'n effeithiol.

Bydd y Cyngor a Chadw Cymru'n Daclus yn cynnal arolygon yn rheolaidd er mwyn monitro nifer o broblemau sy'n berthnasol i wasanaethau glanhau gan gynnwys ysbwriel, baw ci, graffiti, posteri anghyfreithlon a biniau gorllawn. Caiff y wybodaeth honno ei defnyddio wedyn er mwyn sicrhau bod safonau'n parhau i godi.

Dywedodd Pennaeth Gwasanaethau Gweladwy, Miles Punter: "Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru'n ystyried defnyddio'r System Reoli er mwyn mesur perfformiad cyngorau Cymru, ac rydym yn falch i ni achub y blaen ar baw arall a dechrau ei defnyddio eisoes. Rydym yn benderfynol o godi safonau glendid ym mhob rhan o'r Fro a bydd y System yn helpu yn hynny o beth am ei bod yn asesu ein perfformiad o safbwynt annibynnol. O ganlyniad, byddwn yn gallu cynllunio'n gwasanaethau a sicrhau bod safonau'n codi flwyddyn ar ôl blwyddyn".

Pennaeth Gwasanaethau Gweladwy, Miles Punter yn rhoi help llaw i Bob Hooper a Mark Steen sy'n ysgubo'r strydoedd yng nghanol tref y Barri.

Testunau archwilio

POBL ddigartref, trais yn y cartref a meithrinfeidd yw'r testunau diweddaraf i gael sylw manwl gan Bwyllgorau Archwilio'r Cyngor. Mae'r arolwg ar bobl ddigartref yn y Fro'n cael ei gynnal gan bwyllgor Lles a Diogelwch Cymunedol y Cyngor fel rhan o'i raglen waith ar gyfer 2005/06 ac yn dadansoddi llawer iawn o wasanaethau perthnasol.

Trefnwyd gweithdai gyda chynrychiolwyr fforwm pobl ddigartref, cyfweiliadau â defnyddwyr gwasanaethau ac ymweliadau â safleoedd er mwyn cael deall y mater yn well a'i archwilio mor fanwl ag sy'n bosibl.

Bellach, mae'r pwyllgor ar fin ymgynghori ynghylch yr arolwg am y tro olaf a chynnig argymhellion ar gyfer gwella gwasanaethau. Bydd yn cyflwyno ei adroddiad terfynol i'r pwyllgorau archwilio yn ystod mis Hydref.

Pwyllgor Lles a Diogelwch Cymunedol sydd hefyd yn arwain yr arolwg ar drais yn y cartref.

Arolwg sy'n asesu cyfraniad y Cyngor o safbwynt trin a rhwystrau trais yn y cartref yw hwn. Fel yr arolwg ar bobl ddigartref, mae'n cael ei gynnal drwy gydweithio â gwahanol asiantaethau partner ar draws y Fro a defnyddwyr gwasanaethau sydd wedi cael profiad uniongyrchol neu anuniongyrchol o'r broblem. Bydd y pwyllgor yn trefnu gweithdai gyda fforwm trais yn y cartref ac yn cyfwrdd â phobl sydd wedi dioddef trais yn y cartref. Caiff canlyniadau'r arolwg eu cyflwyno i'r pwyllgorau archwilio yn ystod mis Hydref.

Mae'r trydydd arolwg yn ystyried y cyfle sydd gan bobl i fanteisio ar addysg feithrin yn enwedig mewn ardaloedd difreintiedig, a bydd yn ceisio mesur y ddarpariaeth bresennol a'r galw sydd amdani.

Bydd yr arolwg hefyd yn astudio costau gwasanaethau meithrin a bylchau yn y ddarpariaeth er mwyn i'r pwyllgor gyflwyno argymhellion ar gyfer ei gwella. Mae pob prif asiantaeth yn cymryd rhan yn y broses ac y mae cyfweiliadau'n cael eu cynnal ar hyn o bryd. Bydd canlyniadau'r arolwg yn cael eu cyflwyno i bwyllgor archwilio Dysgu Gydol Oes yn ystod mis Hydref.

Yn ystod y misoedd nesaf, bydd pwyllgorau archwilio Adnoddau Corfforaethol a'r Economi a'r Amgylchedd yn adolygu'r cyfleusterau yng Nghanolfaen Hamdden Holm View yn y Barri ac ailgylchu yn y Fro.

Am fwy o wybodaeth am bwyllgorau Archwilio ewch i wefan y Cyngor sef www.valeofglamorgan.gov.uk, cliciwch ar 'Our Council' a dilynwch y dolenni Archwilio

Cyfarfodydd Archwilio

BYDD cyfarfodydd Archwilio'n cychwyn am 6pm ac fel arfer yn cael eu cynnal yn Swyddfeydd Dinesig y Barri. Mae pob croeso i aelodau o'r cyhoedd.

- Dysgu Gydol Oes – 11 Medi, 9 Hydref, 6 Tachwedd a 4 Rhagfyr.
- Adnoddau Corfforaethol – 12 Medi, 10 Hydref, 7 Tachwedd a 5 Rhagfyr.
- Lles a Diogelwch Cymunedol – 2 a 23 Hydref a 27 Tachwedd.
- Yr Economi a'r Amgylchedd – 3 a 24 Hydref a 28 Tachwedd.

Yn benderfynol o fod ymhlith y gofreuon

Nod yr erthygl hon sy'n dilyn ein 'Cynllun Gwella' a gyhoeddwyd ym Medi 2005, yw dangos y cynnydd y mae'r Cyngor yn ei wneud mewn nifer o brif feysydd.

Mae'r wybodaeth yn dangos pa mor benderfynol yw'r Cyngor o gadw ei statws fel un o'r awdurdodau lleol gorau yng Nghymru o safbwynt perfformio.

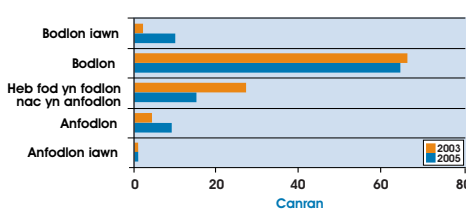
Arweiniad Cymunedol

Drwy ganolbwyntio ar y cwsmer ac arwain yn dda, bydd y Cyngor yn mynd i'r afael â'r materion sydd o'r pwys mwyaf i bobl y Fro.

Mae rhai canlyniadau'n dangos:

- bod y cyhoedd yn fwy bodlon ar wasanaeth cyffredinol y Cyngor
- bod trigolion y Fro'n fwy balch o'u hardal
- bod pobl yn fwy bodlon ar y llenyddiaeth sy'n dod oddi wrth y Cyngor. Mae cynlluniau ar y gweill i gyfathrebu'n well fyth yn y dyfodol a byddwn hyd yn oed yn newid ein ffordd o gynhyrchu'r cylchlythyr hwn.

Bodlonrwydd ar wasanaeth y Cyngor

Dysgu Gydol Oes

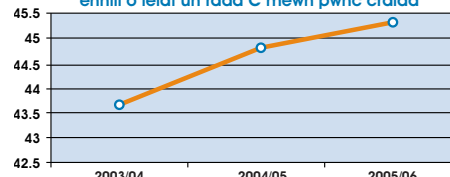
Mae'r Cyngor yn awyddus iawn i roi gwell cyfle i bawb. Pan fydd mwy o bobl yn cymryd rhan mewn addysg bydd y gymuned a'r economi leol ar eu hennill yn ogystal â'r unigolyn.

Mae'r canlyniadau ar gyfer 2005/06 yn dangos:

- bod pobl yn dal yn fodlon iawn ar safon addysg ar gyfer oedolion a phobl ifanc ac ar y cyfle sydd i fanteisio arni
- bod ychydig llai o oedolion (pobl dros 16 oed) nag arfer wedi cofrestru ar gyfer cyrsiau achrededig mewn TG, llythrennedd a rhifedd. Mae cyrsiau TGACh yn cael eu newid erbyn hyn er mwyn ceisio denu mwy o ddysgwyr yn ystod y flwyddyn i ddod
- bod canran uwch o bobl ifanc 15 ac 16 oed wedi ennill o leiaf un radd C mewn Cymraeg,

Saesneg, mathemateg neu wyddoniaeth yn eu harholiadau TGAU. Mae lle i wella o hyd, a bydd Gwasanaeth Gwella Ysgolion bob amser yn barod ei gymorth er mwyn i blant gael cyflawni mwy.

Canran pobl ifanc 15 ac 16 oed sydd wedi ennill o leiaf un radd C mewn pwnc craidd

Lles cymunedol

Yr hyn sydd gennym mewn golwg wrth sôn am les cymunedol yw creu amgylchedd diogel lle mae trigolion wedi'u hamddiffyn ac yn cael gofal. Bydd y Cyngor yn cydweithio â chyrff eraill yn y gymuned fel y Bwrdd Iechyd Lleol er mwyn gwireddu hyn.

Mae'r canlyniadau ar gyfer 2005/06 yn dangos:

- bod pob plentyn yng ngofal yr awdurdod wedi cael cynllun gofal ar ddechrau'r flwyddyn
- bod teuluoedd digartref yn treulio llai o ddiwrnodau mewn llefydd dros dro ar gyfartaledd ac y bydd y sefyllfa'n well fyth o bosibl ar ôl ehangu cynllun Homes 4 U
- bod pobl yn fwy bodlon ar ganolfannau hamdden a chymaint â naw ym mhob deg person yn fodlon ar y cyfleusterau.

Yr amgylchedd

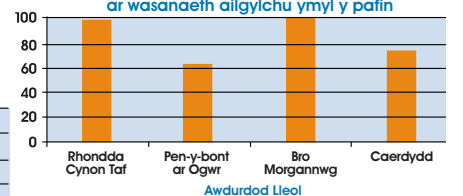
Mae'r Cyngor yn teimlo ei bod yn bwysig gwarchod a gwella'r amgylchedd lleol, ac y mae cynlluniau i leihau effaith gwasanaethau'r Cyngor ar yr amgylchedd lleol a sicrhau bod llai o wastraff yn cael ei gynhyrchu.

Dyma olwg ar ein perfformiad mewn rai o'r prif feysydd yn ystod y 12 mis diwethaf:

- Mae 10% yn fwy o'r cyhoedd yn fodlon ar safon glendid ein mannau cyhoeddus agored a bwriadwn eu gwella'n fwy fyth
- Erbyn hyn, caiff pob teulu yn y Fro fanteisio ar wasanaeth ailgylchu sy'n casglu eitemau o stepen y drws ac yn cynnig ailgylchu o leiaf dau fath o ddeunydd
- Mae cyflwr rhai o'n priffyrdd wedi gwella

rywfaint a bydd mwy o arian yn cael ei fuddsoddi ynddynt.

Canran y boblogaeth sy'n gallu manteisio ar wasanaeth ailgylchu ymyl y pafin

Adfywio

Drwy wella'n hardal leol, byddwn nid yn unig yn gwneud lles uniongyrchol i'w thrigolion ond hefyd yn helpu i ddenu pobl a busnesau eraill i'r Fro. Mae prosiectau adfywio hefyd yn ganolog i gynlluniau'r Cyngor.

Sylwch ar y canlynol:

- bod y prosiect i adfywio Neuadd a Sgwâr y Dref yn y Barri bron ar ben
- ein bod yn cynnal safonau uchel drwy archwilio adeiladau bwyd
- bod 26 o fusnesau ychwanegol wedi cael cymorth ar y dechrau oddi wrth y Cyngor yn ystod 2005/06.

Adnoddau corfforaethol

Bydd y Cyngor yn ceisio gwneud y defnydd gorau o bob gallu ac ased sydd ganddo gan gynnwys ei staff. Drwy ddefnyddio ei adnoddau i'r eithaf bydd o angenrheidi'rwydd yn perfformio'n well ac yn gallu cynnig gwell gwasanaethau.

Mae'n werth sylwi:

- ein bod yn cymryd 7 niwrnod yn llai ar gyfartaledd erbyn hyn i brosesu ceisiadau newydd am fudd-daliadau
- bod 1.5% yn llai o staff yn colli gwaith oherwydd salwch
- i'r Cyngor lwyddo i gasglu 97.4% o'i holl Dreth y Cyngor yn ystod 2005/06 – sy'n fwy nag yn ystod y flwyddyn flaenorol. Gobeithio y byddwn yn cynnal hyn i gyd yn ystod y flwyddyn i ddod.

Mae targedau wedi'u gosod er mwyn sicrhau perfformiad gwell fyth yn ystod 2006/07. Am fwy o wybodaeth ewch i wefan y Cyngor ar www.valeofglamorgan.gov.uk

30 Medi yw'r dyddiad cau

30 MEDI YW'R dyddiad cau ar gyfer apelio os ydych yn anfonolion ar eich band prasio'n sgîl yr ailasesu ar gyfer Treth y Cyngor yn ddiweddar.

Cyhoeddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru ei fandiâu a'i brisiadau newydd yn Ebrill 2005, ac mae'n rhaid i bob apêl yn erbyn ei benderfyniad gyrraedd Asiantaeth y Swyddfa Briso erbyn diwedd Medi.

Os ydych yn anfonolion ar eich band newydd ffoniwch linell gymorth yr Asiantaeth (0845 600 1748) ar unwaith. Cafodd pob teulu yn y Fro wybod ei fand

prasio newydd erbyn hyn, ond os ydych yn dal yn ansicr ewch i www.voa.gov.uk

Peidiwch â meddwl bod gennych hawl i beidio â thalu Treth y Cyngor am eich bod yn bwriadu apelio. Os bydd eich apêl yn llwyddiannus a'ch bod wedi talu gormod o dreth, bydd cyfle i chi wneud cais am ad-daliad wedyn.

Os hoffech gael mwy o wybodaeth gyffredinol am Dreth y Cyngor, mae croeso i chi ffonio (01446) 709564 neu anfon neges e-bost i counciltax@valeofglamorgan.gov.uk

Golwg ar gyfarfodydd

MAE croeso i'r cyhoedd ddod i gyfarfodydd y Cyngor sydd (oni fynegwyd yn wahanol) yn dechrau am 6pm yn Swyddfeydd Dinesig y Barri:

- Cabinet (2pm) – 20 Medi, 4 ac 18 Hydref, 8 a 22 Tachwedd
- Y Cyngor Llawn – 4 Hydref
- Cynllunio – 27 Medi, 18 Hydref, 15 Tachwedd ac 13 Rhagfyr
- Trwyddedu (10am) – 7 Tachwedd
- Cydgysylltu â'r Sector Gwirfoddol – 22 Tachwedd
- Cysylltu â'r Gymuned (7pm) – 26 Medi a 21 Tachwedd.

Dysgu Gydol Oes – Cyrsiau ar gyfer oedolion 2006-2007

Mae Cyngor Bro Morgannwg wedi ymrwmo i helpu ac annog mwy o bobl i fwynhau'r manteision o ddysgu drwy gydol eu hoes

Ymwelwyr yn yr arddangosfa flynyddol sy'n dathlu llwyddiannau dysgwyr aeddfed y Fro

Yn sicrhau y cewch hwyl wrth ddysgu – beth bynnag a fo eich oedran

Ewch ati ar unwaith i gofrestru ar gyfer un neu ragor o gyrsiau lleol. Mae dewis di-ben-draw, a bydd pob cwrs yn dechrau yn ystod yr wythnos sy'n cychwyn 25 Medi 2006. Cofrestru

Cewch gopi o'n prospectws llawn a ffurflen gofrestru drwy holi yn eich Canolfan Dysgu Cymunedol neu'ch llyfrgell neu drwy ffonio un o'r prif ganolfannau. Os byddwch yn hwyr yn cofrestru, cewch eich derbyn pan fydd lle ar gael.

Y Barri
01446 733762

Penarth
029 2070 1569

Y Bont-faen/Llanilltud Fawr
01446 773831

Faint fydd yn rhaid i fi dalu?

Mae dosbarth dwy awr unwaith yr wythnos am 10 wythnos yn costio £45. Cewch hawlio gostyngiad os ydych wedi ymddeol neu'n cael budd-daliadau.

Allwedd i fannau cynnal dosbarthiadau

Ardal y Barri	
B1	Neuadd Gymunedol Ynys y Barri
CM	Canolfan Gymunedol Rhos Tregatwg
CS	Ysgol Gyfun y Barri
HP	Parc Highlight, y Barri
PC	Canolfan Palmerston
RL	Llyfrgell y Rhws
RC	Neuadd Gymunedol y Rhws
Penarth/Dinas Powys	
AR	Canolfan Gymunedol Heol Albert
BC	Stryd Bryd, Penarth
KH	Neuadd Kynance, Dinas Powys
KY	Kymin
LH	Neuadd Lee, Dinas Powys
LP	Canolfan Gymunedol Penarth Isaf
MC	Canolfan Gymunedol Murch
PY	Llyfrgell Penarth
SC	Ysgol Gyfun Sant Cyres
SH	Tŷ Stangate, Penarth

SO	Hen Ysgol Sili
SS	Canolfan Datblygu Sgiliau Sili
VS	Ysgol Fictoria
Y Fro Wledig	
CC	Canolfan y Plant, Llanilltud Fawr
CL	Ysgol Isaf y Bont-faen
CM	Ysgol Ganol y Bont-faen
ES	Ysgol Eagleswell
LC	Canolfan Hamdden Llanilltud Fawr
LS	Ysgol Llanilltud Fawr
OH	Hen Neuadd y Bont-faen
PS	Neuadd Eglwys Llanbedr-y-fro
SA	Llyfrgell Pentref Sain Tathan
SB	Neuadd Eglwys Saint-y-brid
SD	Canolfan Gelf Sain Dunwyd
TH	Neuadd y Dref, Llanilltud Fawr
YC	Canolfan Ieuencid Llanilltud Fawr
WV	Neuadd Pentref y Wig
WC	Pafiliwn Criced y Wig

Ymgyrch Gofrestru

Bydd cyrsiau blasu a digwyddiadau arbennig yn cael eu cynnig yn rhad ac am ddim ym mhob rhan o'r Fro ym mis Medi. Bydd cyrsiau newydd, cyrsiau undydd, digwyddiadau arbennig ac ysgolion haf ar gael yn ystod y flwyddyn. Felly, cadwch mewn cysylltiad â'r prif ganolfannau er mwyn i chi gael gwybod beth sy'n digwydd yn eich ardal chi.

Y Barri

Mae meithrinfa AM DDIM yng Nghanolfan Palmerston ond hyn a hyn o le'n unig sydd ar gael Celf

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE1AR104E	Peintio ac Arlunio	Llun	30	7-9pm	CS
ACE1AR105D	Mwynhau Arlunio	Gwener	30	10-12 canol dydd	PC
ACE1AR116E	Bywlniadau	Mercher	30	7-9pm	CS
ACE1AR101D	Peintio ac Arlunio	Mawrth	30	10-12 canol dydd	PC
ACE1AR102D	Peintio ac Arlunio	Mercher	30	10-12 canol dydd	PC
ACE1AR110D	Peintio ac Arlunio	Mercher	30	1-3pm	BI
ACE1AR113D	Peintio ac Arlunio	Iau	30	1-3pm	PC
ACE1AR117D	Peintio ac Arlunio	Mercher	30	1-3pm	RC
ACE1AR103D	Peintio ac Arlunio ar gyfer Dechreuwyr	Iau	30	10-12 canol dydd	PC
ACE1AR108D	Dyfrlliw	Mawrth	30	1-3pm	PC
ACE1AR109D	Dyfrlliw	Mercher	30	1-3pm	PC
ACE1AR117E	Dyfrlliw	Mawrth	30	7-9pm	CS

Cyrsiau Masnachol a Chyfrifiadurol

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
VG5048P1	LlCaThG (Gwella sgiliau Word/Excel/Access)	Mawrth	30	1.30-3.30pm	PC
VG5044P1	LlCaThG (Wo rd/Publisher/y Rhynggrwyd)	Mercher	30	1-3pm	PC
ACE1IT116D	Gweithdy Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol	Gwener	30	1-3pm	RL
ACE1IT167E	Gweithdy Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol	Mercher	10	7-9pm	CS
ACE1IT210D	Gweithdy Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol	Mawrth	10	11.30-1.30pm	PC
ACE1IT101D	Dechreu Trin Cyfrifiadurol	Mercher	10	9.30-11.30am	CS
ACE1IT103E	Dechreu Trin Cyfrifiadurol	Iau	10	7-9pm	CS
ACE1IT105E	Dechreu Trin Cyfrifiadurol	Llun	10	7-9pm	CS
ACE1IT129D	Dechreu Trin Cyfrifiadurol	Iau	10	11.30-1.30pm	BI
ACE1IT131D	Dechreu Trin Cyfrifiadurol	Mawrth	10	9.30-11.30am	PC
ACE1IT170D	Dechreu Trin Cyfrifiadurol	Llun	10	1-3pm	RL
ACE1IT219D	Dechreu Trin Cyfrifiadurol	Llun	10	10-12 canol dydd	CS
ACE1IT222D	Dechreu Trin Cyfrifiadurol RhCA	Llun	10	1-3pm	PC
ACE1IT134D	Dechreu Trin Cyfrifiadurol/Y Rhynggrwyd	Mawrth	10	1-3pm	CS
ACE1IT110D	Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol	Iau	10	9.30-11.30am	PC
ACE1IT132D	Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol	Iau	10	9.30-11.30am	CS
ACE1IT235D	Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol	Llun	10	9.30-11.30pm	CS
ACE1IT174D	Gweithdy Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol	Iau	10	9.30-11.30pm	BI
ACE1IT229D	Gwella Sgiliau Cyfrifiadurol- Cwrs Uwch	Iau	10	1.30-3.30pm	BI
VG5026P1	Trwydded Yrru Gyfrifiadurol Ewropeaidd (TYGE)	Gwener	28	9.30-12 canol dydd	CS
VG5087E1	TYGE	Mawrth	28	6.30-9pm	PC
VG5046P1	TYGE	Mercher	28	9.30-12 canol dydd	PC
VG5041E1	TYGE	Iau	28	6.30-9pm	PC
ACE1IT196D	TYGE - Cwrs Uwch	Mercher	30	9.30-12 canol dydd	CS
ACE1IT505D	Gweithdy TYGE	Llun	10	4-6pm	PC
ACE1IT136D	E-bost (Tachwedd, Mawrth)	Llun	5	9.30-11.30pm	PC
ACE1IT242D	Y Rhynggrwyd ac E-bost	Iau	10	11.30-1.30pm	CS
ACE1IT135D	Y Rhynggrwyd (Medi, Ionawr)	Llun	5	9.30-11.30pm	PC
ACE1IT157E	Cyflwyno Dylunio Gwefannau	Mercher	10	5-7pm	PC
ACE1IT232E	Cynnal a Chadw Cyfrifiadurol	Mercher	20	7-9pm	CS
ACE1IT127E	Dechrau Defnyddio'ch Camera Digidol	Llun	10	7-9pm	CS
ACE1IT173E	Dechrau Defnyddio'ch Camera Digidol	i'w drefnu	10	i'w drefnu	PC
ACE1IT206D	Dechrau Defnyddio'ch Camera Digidol	Mawrth	10	10-12 canol dydd	CS
ACE1IT300D	Dechrau Defnyddio'ch Camera Digidol	Iau	10	1-3pm	PC
ACE1IT207E	Defnyddio'ch Camera Digidol - Cwrs Gwella	Mawrth	10	7-9pm	CS
ACE1IT230D	Defnyddio'ch Camera Digidol - Cwrs Gwella	Iau	10	3-5pm	PC
ACE1IT301D	Defnyddio'ch Camera Digidol - Cwrs Gwella	Mercher	10	3-5pm	PC

Crefftau

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
	Clwb Crefft Gardiau (Grŵp Cyswllt)	Mercher	20	7-9pm	PC
ACE1CR116D	Crefftau'r Nadolig (Tach)	Mercher	5	1-3pm	PC
ACE1CR117D	Crefft Gardiau Greadigol	Mercher	10	1-3pm	PC
ACE1CR139D	Crefft Gardiau Greadigol	Mawrth	10	1-3pm	HP
ACE1CR133D	Trefnu Blodau ar gyfer yr ŵyl	i'w drefnu	5	1-3pm	PC
ACE1CR130E	Trefnu Blodau (Cwrs dechreuwyr)	Mawrth	30	7-9pm	CS
ACE1CR129D	Trefnu Blodau (Cwrs Gwella)	Iau	30	9.30-11.30am	PC
ACE1CR131D	Gemwaith a Gweolion	Iau	10	1-3pm	PC
ACE1CR132E	Gemwaith a Gweolion	Mawrth	10	7-9pm	PC
ACE1CR112E	Crefft Siwgr	Mercher	30	7-9pm	PC
ACE1CR113E	Gwydr Plwm Traddodiadol	Mercher	30	7-9pm	PC
ACE1CR114D	Clustogwaith	Gwener	30	9.45-11.45am	PC
ACE1CR108D	Découpage Modern	Mawrth	30	9.30-11.30am	PC
ACE1CR113D	Brithwaith a Chreffttau	Llun	10	1-3pm	BI
ACE1CR127D	Brithwaith	Iau	10	9.30- 11-30am	PC
ACE1CR109D	Crochenwaith a Serameg	Iau	30	1-3pm	PC
ACE1CR110E	Crochenwaith a Serameg	Mawrth	30	7-9pm	PC
ACE1CR122D	Carpedi a Llenni ar gyfer y Cartref	Llun	20	1-3pm	PC
ACE1CR126E	Carpedi a Llenni ar gyfer y Cartref	Mercher	10	7-9pm	PC
ACE1CR112E	Crefft Siwgr	Mercher	30	7-9pm	PC

Dysgu Gydol Oes – Cyrsiau ar gyfer oedolion 2006-2007

VG5021E1	Gweithdy TYGE	lau	30	7-9pm	OH
ACE2IT702D	Excel – Dechreuwyd (17/11/06)	Gwener	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT709D	Excel – Cwrs uwch (23/3/07)	Gwener	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT715D	Excel – Cwrs uwch (9/12/06)	Sadwrn	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT708D	Excel – Cwrs canolradd (2/12/06) (16/3/07)	Gwener	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT711D	Y Rhyngwyd/E-bost (21/10/06)	Sadwrn	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT113D	Y Rhyngwyd/E-bost (Medi, Ionawr, Mawrth)	Mawrth	10	11.30-1pm	OH
ACE2IT710D	Powerpoint – Dechreuwyd (30/9/06)	Sadwrn	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT705D	Publisher – Cwrs uwch (26/1/07)	Gwener	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT704D	Publisher – Dechreuwyd (8/12/06) (24/3/07)	Gwener	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT700D	Word – Dechreuwyd (29/9/06)	Gwener	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT701D	Word – Cwrs canolradd (20/10/06)	Gwener	1	9.30-3pm	OH
ACE2IT707D	Word – Cwrs uwch (18/11/06) (9/2/07)	Gwener	1	9.30-3pm	OH

Coginio

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE2CK106E	Cwrs coginio ar gyfer Pobl Ofnus (Ionawr)	Mawrth	10	7-9pm	CM
ACE2CK105E	Coginio gyda Tony (Medi, Ionawr)	Mercher	10	7-9pm	LS
ACE2CK103E	Coginio Eidalaid	Mawrth	10	7-9pm	LS
ACE2CK107E	Coginio Byd-eang	Mawrth	10	7-9pm	CM

Crefftau

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE2CR100D	Ceinlythrennu	lau	20	10-12 canol dydd	OH
ACE2CR121E	Ceinlythrennu	Mercher	20	7-9pm	LS
ACE2CR123D	Crefft Gardiau	lau	10	10-12 canol dydd	OH
ACE2CR117E	Serameg a Brithwaith	Mercher	20	7-9pm	OH
ACE2CR118E	Cwrs Trefnu Blodau ar gyfer Dechreuwyd/Mawrth	20	7-9pm	LS	
ACE2CR116E	Cynllunio Ystafelloedd	lau	20	7-9pm	OH
ACE2CR103D	Crochenwaith	Mercher	30	10-12 canol dydd	OH
ACE2CR104	Gweithdy Gwydr Lliw	Mercher	25	7-9pm	CM
ACE2CR105E	Gwaith Coed a Naddu Coed	Mawrth	10	7-9pm	CM

Diddordeb Cyffredinol

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE2G1124D	Bridge (Blwyddyn 2)(10 Hydref)	Mawrth	20	10-12 canol dydd	OH
ACE2G1125D	Bridge (Blwyddyn 3)(10 Hydref)	Mawrth	20	12.45-2.45pm	OH
ACE2G1120D	Bridge ar gyfer Dechreuwyd	Mawrth	20	3-5pm	OH
ACE2G1126D	Bridge ar gyfer Dechreuwyd (9 Hydref)	Llun	20	1-3pm	OH
ACE2G1104E	Bridge – Cwrs Gwella	lau	20	7-9pm	OH
ACE2G1114D	Garddio am Hwyl	Llun	10	10-12 canol dydd	OH
ACE2G1128D	Cylch Darllen (misol) Amser Cinio (4 Hydref)	Mercher	10	12-1pm	OH

Iechyd a Harddwch

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE2CH123E	Cyflwyno Sêr-ddewiniaeth	Mercher	10	7-9pm	LS
ACE2CH122E	Cyflwyno'r Grefft o Ddewinio am Ddŵr	Mawrth	10	7-9pm	LS
ACE2CH120E	Cyflwyno Adweitheg	Mawrth	10	7-9pm	LS
ACE2CH121D	Myfyrio ac Ymlacio	Mercher	10	10-12 canol dydd	OH
ACE2CH124D	Techneg Pilates	lau	30	12.45-2.45pm	SB
ACE2CH127D	Techneg Pilates	Llun	30	1.30-3.30pm	WV
ACE2CH128D	Techneg Pilates	Gwener	30	9.30-11.30am	OH
ACE2CH106E	Tai Chi	Llun	20	7-9pm	CL
ACE2CH107D	Ioga	Llun	30	10-11.30am	OH
ACE2CH108D	Ioga	Llun	30	1-3pm	OH
ACE2CH109D	Ioga	Mawrth	30	10-11.30am	OH
ACE2CH110D	Ioga	Mawrth	30	1-2.30pm	OH
ACE2CH111E	Ioga	Mawrth	30	7-9pm	OH
ACE2CH112D	Ioga	Mercher	30	10-11.30am	OH
ACE2CH116E	Ioga	Mercher	30	7-8.30pm	ES
ACE2CH117E	Ioga	Mercher	30	7-9pm	ES
ACE2CH118D	Ioga	lau	30	1-2.30pm	TH
ACE2CH119E	Ioga	lau	30	7-8.30pm	ES
ACE2CH120D	Ioga	lau	30	1-2.30pm	WC

Ieithodd

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
VG7022E1	Cymraeg (1)	Mercher	30	7-9pm	LS
VG7093P1	Cymraeg (1)	Mercher	30	10-12 canol dydd	OH
VG7060E1	Cymraeg (1)	Mercher	30	7-9pm	OH
VG7080P1	Cymraeg (2)	lau	30	1-3pm	OH
VG7061E1	Cymraeg (2)	Mawrth	30	7-9pm	LS
VG7005E1	Cymraeg (2)	lau	30	7-9pm	OH
VG7011P1	Cymraeg (3)	Mawrth	30	1.30-3.30pm	WV
	Cymraeg (3)	lau	30	10-12 canol dydd	OH
VG7020E1	Cymraeg (3/4)	Mawrth	30	7-9pm	LS
VG7012P1	Cymraeg (3/4)	Llun	30	1-3pm	TH

Straeon gan fyfyrwyr mewn Canolfannau Dysgu Cymunedol yn y Fro sy'n olrhain eu profiad personol o ddysgu. Cafodd bron i 300 o'r hanesion hyn eu harddangos mewn gwahanol rannau o'r Barri er mwyn dathlu Wythnos Addysg i Oedolion

ACE2LA110E	Ffrangeg (1)	Llun	25	7-9pm	OH
ACE2LA126E	Ffrangeg (1)	Mercher	25	7-9pm	LS
ACE2LA109D	Ffrangeg (1) RhCA	Llun	25	10-12 canol dydd	OH
ACE2LA128D	Ffrangeg (2)	Llun	25	12.45-2.45pm	OH
ACE2LA111E	Ffrangeg (3)	Llun	25	7-9pm	OH
ACE2LA112D	Ffrangeg (3)	Mawrth	25	12.45-2.45pm	OH
ACE2LA161D	Ffrangeg (3/4)	Llun	25	1.30-3.30pm	LC
ACE2LA114D	Ffrangeg (4)	Mawrth	25	10-12 canol dydd	OH
ACE2LA162D	Ffrangeg (5)	lau	25	10-12 canol dydd	OH
ACE2LA161E	Ffrangeg (2)	Mawrth	25	7-9pm	OH
ACE2LA164D	Eidaleg – Cyrsiau Canolradd/Uwch	lau	30	1-3pm	OH
ACE2LA118D	Eidaleg (1)	Mawrth	30	10-12 canol dydd	OH
ACE2LA137E	Eidaleg (1)	lau	30	7-9pm	OH
ACE2LA138E	Eidaleg (1)	Mercher	30	7-9pm	LS
ACE2LA157D	Eidaleg (2)	Llun	30	1-3pm	OH
ACE2LA163D	Eidaleg (3)	Mawrth	30	1-3pm	OH
ACE2LA142E	Sbaeneg(1)	Mawrth	25	7-9pm	LS
ACE2LA143E	Sbaeneg(1)	Mawrth	25	7-9pm	OH
ACE2LA165D	Sbaeneg(1)	Mawrth	25	10-12 canol dydd	OH
ACE2LA140E	Sbaeneg(2)	lau	25	7-9pm	OH
ACE2LA141D	Sbaeneg(2)	Llun	25	1-3pm	OH
ACE2LA159E	Sbaeneg(2)	Mercher	25	7-9pm	LS
ACE2LA166D	Sbaeneg – Cwrs dwys am ddau ddiwrnod (Medi)	Mawrth ac lau	10	1-3pm	OH
ACE2LA120D	Sbaeneg(3)	Llun	25	10-12 canol dydd	OH
ACE2LA122E	Sbaeneg(3)	Llun	25	7-9pm	OH

Cerddoriaeth a Dawns

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE2MD113E	Biodanza	Mercher	10	1-2.30pm	OH
ACE2MD101D	Gwerthfawrogi Cerddoriaeth	Gwener	20	10-12 canol dydd	OH
ACE2MD109E	Dawnsio Salsa	Llun	20	7-9pm	OH
ACE2MD103E	Salsa ar gyfer Dechreuwyd (cymysg)	lau	25	7-9pm	LS
ACE2MD102E	Salsa – Cwrs Gwella (cymysg)	lau	25	7-9pm	LS

Datblygiad Personol

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
BCL2PD103E	Iaith Arwyddion Brydeinig Cam 1 (CyB)	Mercher	28	6.30-9pm	OH
BCL2MT108E	Gweithdy Mathemateg TGAU/UG (CyB)	Mercher	30	6.30-9pm	LS
BCL2EX103D	Cymhwyster Dysgu Proffesiynol Cam 1 (CyB)	Llun	12	12.30-3.30pm	OH

Chwaraeon a Chadw'n Heini

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE2SF101E	Cwrs Cadw'n Heini ar gyfer Dynion	Mawrth	20	7.30-9pm	CM
ACE2SF102E	Cwrs Cadw'n Heini ar gyfer Dynion	Mercher	20	7.30-9pm	CM

Gweolion

côd	teitl y cwrs	diwrnod	wythnosau	amser	lle
ACE2TX100D	Clytwaith a Chwiltio	Llun	25	10-12 canol dydd	OH
ACE2TX101E	Clytwaith a Chwiltio	Mercher	25	7-9pm	OH
ACE2TX102D	Clytwaith a Chwiltio	lau	25	10-12 canol dydd	OH
ACE2TX103D	Clytwaith a Chwiltio	lau	25	1-3pm	OH
ACE2TX105E	Clytwaith a Chwiltio	Mawrth	25	7-9pm	LS